

Kommunutredningen – Stärkt kapacitet i kommunerna för att möta samhällsutvecklingen

Fi 2017:02

Ordförande: Niklas Karlsson
Huvudsekreterare: Sverker Lindblad

Sekreterare: Henrik Grönberg
Sekreterare: Ulf Tynelius

Den parlamentariska kommitténs ledamöter

Namn	Parti	Övrig info
Maria Strömqvist	S	Riksdagsledamot, valkrets Dalarna
Johan Nyhus	S	Kommunalråd Göteborg
Åsa Eriksson	S	KSO, kommunalråd Norberg
Anna Hövenmark	V	Ledamot kommunfullm. Jokkmokk och regionstyrelsen Region Norrbotten
Mikael Eskilandersson	SD	Riksdagsledmot, valkrets Gävleborg
Bo Rudolfsson	KD	KSO, kommunalråd Laxå
Anette Åkesson	M	Riksdagsledamot, valkrets Skåne norra och östra
Erik Andersson	M	Riksdagsledamot, valkrets Stockholms län
Helene Odenjung	L	Kommunalråd Göteborg, 1:e vice partiordf.
Peter Helander	C	Riksdagsledamot, valkrets Dalarna
Marcus Friberg	MP	Kommunalråd Helsingborg

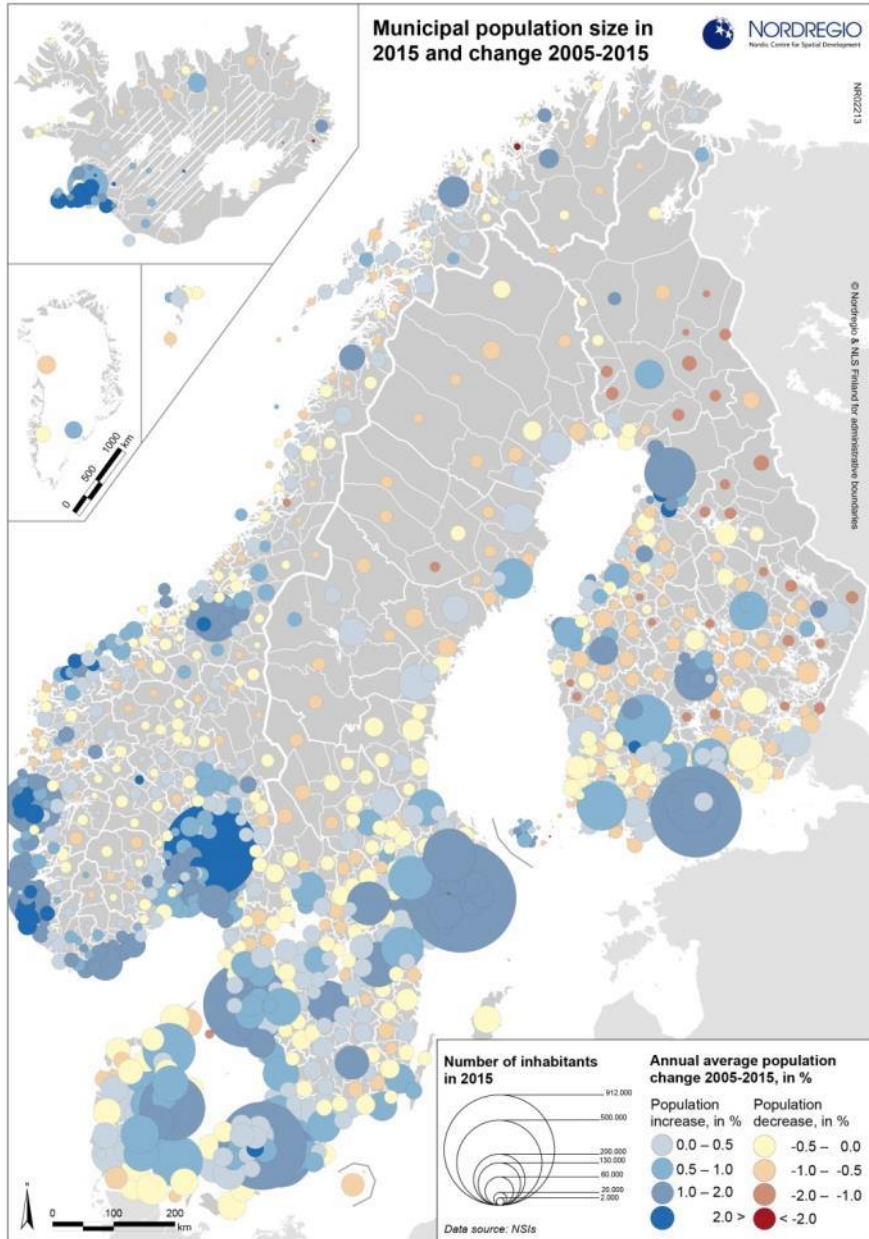
Viktiga förhållningssätt för utredningen

- En parlamentarisk kommitté med behov av bred förankring
- Dialog med kommunerna och deras intresseorganisationer
- Dialog med berörda aktörer på regional och nationell nivå
- Öppet förhållningssätt till synpunkter och idéer
- Förslag och lösningar kan se olika ut beroende på skilda förutsättningar – befolkning, geografi, ekonomi, etc.
- Hållbarhet och framtidssäkring
- Människan i centrum

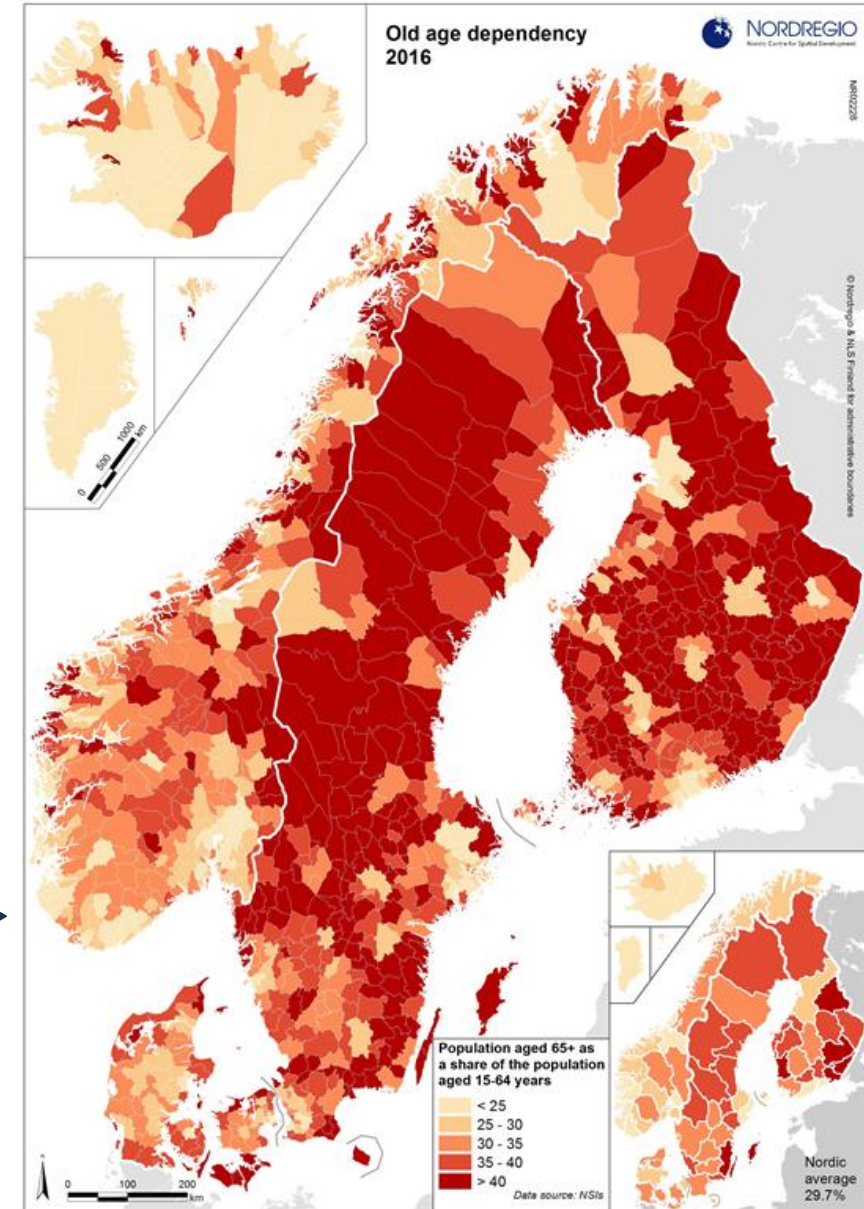
Sveriges kommuner står
inför stora utmaningar!!!

Urbanisering, demografi och regionförstoring

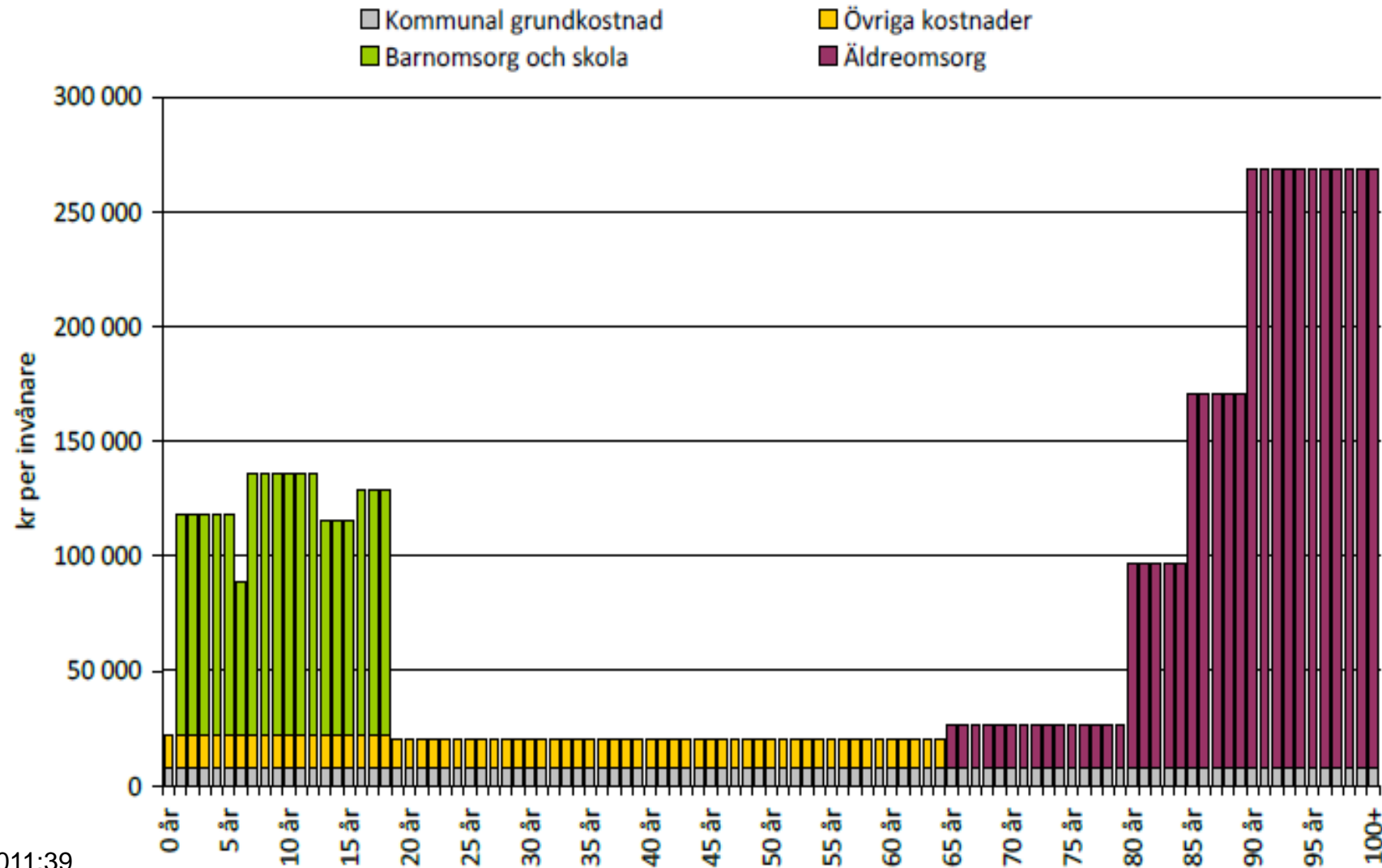

Befolkningsförändring i kommuner 2005-2015

Andel befolkning 65+ i kommuner 2016

Demografi och kommunala kostnader

Källa: SOU 2011:39

...men också

- Personal och kompetensförsörjning
- Etablering och integration av nyanlända
- Växande anspråk på service
- Klimatförändring
- Etc

Stora och växande skillnader i förutsättningar

- Från 2 500 inv i Bjurholm och Sorsele till 940 000 inv i Stockholm
- Från över 19 000 km² i Kiruna till 9 km² i Sundbyberg
- Från 39 procents tätortsgrad i Berg till 100 procent i flera Stockholmskommuner
- Från 33 procent 65+ åringar i Borgholm och Pajala till 13 procent i Sundbyberg och Huddinge
- Från över 79 300 kr/inv i kommunala nettokostnader i Dorotea till 39 800 kr/inv i Solna och Stockholm
- Genomsnittlig köpeskilling för småhus, från 307 tkr i Sorsele till över 10 Mkr i Danderyd

Kommittén ska identifiera och analysera utmaningarna:

- Identifiera **utmaningar** som väntas påverka kommunernas långsiktiga **förutsättningar** att klara av sina åtaganden
- Kartlägga vilka **verksamhetsområden** som i särskilt hög grad påverkas av utmaningarna
- Analysera utmaningarnas **konsekvenser** för kommunerna och hur kommunernas skilda **förutsättningar** påverkar möjligheterna att hantera utmaningarna

Kommittén ska analysera olika strukturella åtgärder:

- Kommunal samverkan
- Kommunsammanläggningar
- Generell förändring av uppgifter
- Asymmetrisk ansvarsfördelning
- Andra tänkbara åtgärder (t ex digitalisering)

Utökade möjligheter till
avtalssamverkan
(delbetänkande)

- En kombination av åtgärder kan vara en framkomlig väg
- Försöksverksamhet kan föreslås

Är det dags för kommunsammanläggning?

- Vid 1974 års kommunreform ansågs 8 000 inv vara kritisk gräns för att bedriva effektiv verksamhet
- Cirka 10 000 inv behövs för att bedriva effektiv grundskoleverksamhet
- Kommunreformsutredningar i Danmark, Norge och Finland pekar på minst 20 000 inv som önskvärt för effektiv verksamhet
- År 2040 beräknas vi ha 56 kommuner < 8 000 inv (19 %) och 164 kommuner < 20 000 inv (56 %)

Delbetänkande 2017-10-17

En generell rätt till kommunal avtalssamverkan

Önskemål om utökade möjligheter till avtalssamverkan

- Statskontoret: önskemål om utökade möjligheter:
 - **Administration** (t.ex. ekonomiadministration; lönehantering personaladministration; HR-tjänster/kompetensförsörjning; växel och telefoni).
 - **Specialisttjänster** när kommunen är **myndighet** (t.ex. miljöinspektörer/-tillsyn; handläggare av alkoholtillstånd/-tillsyn; handläggare av tillsyn av hälsoskydd och livsmedel och bygglovshandläggare).
 - **IT och digitalisering** (t.ex. bredbandsutbyggnad; IT-experter/IT-stöd).

Förslagen i korthet

- En **generell rätt** för kommuner och landsting att med stöd av avtal **utföra uppgifter** åt varandra införs i kommunallagen.
- Undantag från **lokaliseringsprincipen** (för utförarkommunen).
- Sammanhängande rätt till **extern delegation** av beslutanderätt.
- Förtydligande av styrelsens **uppsiktsplikt**.
- Årlig **rapporteringskyldighet** för styrelsen till fullmäktige.
- På **några områden** lämnas nuvarande regler oförändrade och gäller framför den nya generella bestämmelsen.

Konsekvenser

- **Omvänd utgångspunkt:**
 - från att avtalssamverkan idag generellt inte är tillåten (men med undantag på vissa områden) till att avtalssamverkan generellt är tillåten (men med särskilda regler på vissa områden).
- **Förhållandet till LOU** måste bedömas i enskilda fall.
 - Särskilt viktigt på områden som inte innefattar myndighetsutövning.
 - Samverkansavtalet kan även på sådana områden vara undantaget LOU med stöd av "Hamburgkriterierna" eller på annan grund.
- Kommuner måste **skapa överblick** över sin samverkan.

Kommittén ska lägga fram:

- Delbetänkande om avtalssamverkan den 17 oktober 2017
- Slutbetänkande den 15 oktober 2019

Det är vår framtid det gäller!

vaggeryd.se

pajala.se

skara.se

kiruna.se

tingsryd.se

malmo.se

sverker.lindblad@regeringskansliet.se

Regeringskansliet